

Informacja prasowa – 28 maja 2013

Argentyna: nowe polskie obserwatorium będzie szukało planet z dwoma słońcami

Nowy polski teleskop stanął nieopodal małej miejscowości Barreal na podgórzu Sierra del Tontal w Argentynie. Zakończenie budowy tego w pełni zautomatyzowanego, zdalnie sterowanego obserwatorium zapowiada finał prac nad globalną siecią teleskopów projektu „Solaris”. Astronomowie z toruńskiego Centrum Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika PAN będą mogli dzięki niej przez 24 godziny na dobę poszukiwać i badać planety pozasłoneczne.

Trzy bliźniacze teleskopy-roboty pracują już w Republice Południowej Afryki (dwa instrumenty w obserwatorium Sutherland) i Australii (obserwatorium Siding Spring). Solaris-4, którego budowa kończy się właśnie w Argentynie, to ostatni element sieci umożliwiającej prowadzenie obserwacji non-stop. Naukowcy wykorzystają ją m.in. do badania układów gwiazd podwójnych, w których mogą znajdować się planety.

Hipotetyczni mieszkańcy takich globów czy okrążających je księżyców na swoim niebie mogliby obserwować wschody i zachody nie jednego, a dwóch słońc. Wizje takich światów znane są w popkulturze – jako pierwszy na kartach powieście „Solaris” (to od niej pochodzi nazwa projektu) przedstawił je Stanisław Lem, a dekadę później na srebrnym ekranie George Lucas, w „Gwiezdnym Wojnach”. W potwierdzeniu istnienia takich układów ważną rolę odegrał szef projektu „Solaris”, Prof. Maciej Konacki. Teraz dzięki pracy jego zespołu badania w tej dziedzinie będą mogły istotnie przyspieszyć.

„Inaugurację naszej sieci planujemy na jesień tego roku. Wcześniej musimy przeprowadzić rozruch nowego teleskopu i zintegrować jego pracę z pozostałymi instrumentami” – tłumaczy Konacki.

„Budowa teleskopu Solaris-4 stanowiła największe wyzwania przy powstawaniu naszej sieci. Obserwatorium Barreal ma prawdziwie wysokogórską lokalizację. Na 2600 metrach nad poziomem morza można już odczuć spadek zawartości tlenu we wdychanym powietrzu, więc zmęczenie

przychodzi tutaj dużo wcześniej niż w RPA, czy Australii” – relacjonuje prace Piotr Sybilski, członek zespołu „Solaris”, który wraz ze Stanisławem Kozłowski był odpowiedzialny za instalacje wszystkich instrumentów sieci.

„Rok temu na szczycie, na którym powstaje obserwatorium, nie było nic poza gruzem i lekko wypłaszczonym fragmentem skały. Do głównych zabudowań instytutu astronomicznego jest 7 km, więc zapewnienie dostępu do sieci elektrycznej i internetu – niezbędnych dla funkcjonowania autonomicznego teleskopu – wymagało przemyślanego zaplanowania prac, a realizacja była dużym wyzwaniem logistycznym i organizacyjnym” – dodaje Kozłowski.

Solaris-4 to pierwszy polski teleskop w Argentynie. Podobnie jak sąsiednie Chile, kraj ten jest uważany za jedną z najlepszych na świecie lokalizacji dla profesjonalnych obserwatoriów astronomicznych. Nowoczesne teleskopy jednak dopiero zaczynają tam powstawać.

„Argentyna nie ma tak bogatych tradycji w tworzeniu i utrzymywaniu międzynarodowych obserwatoriów jak Chile. Właśnie zaczyna się to jednak zmieniać i już wkrótce wielu astronomów będzie mogło korzystać z potencjału, jaki kraj ten ma pod względem pogody i górskich lokalizacji. Także pod względem infrastruktury Argentyna może wkrótce dorównać Chile” – wyjaśnia Konacki. „Cieszymy się, że to właśnie polski projekt astronomiczny jako jeden z pierwszych skorzysta z astronomicznego potencjału Argentyny”.

Projekt „Solaris” finansowany jest przez European Research Council (grant w ramach konkursu „Ideas”), Fundację na rzecz Nauki Polskiej (subsydium „Focus”), Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika PAN.

Kontakt dla mediów:

Prof. dr hab. Maciej Konacki – szef projektu „Solaris”

maciej@ncac.torun.pl

Materiały graficzne:

1.jpg – Instalacja teleskopu Solaris-4 w obserwatorium Barreal, autorzy: S. Kozłowski, P. Sybilski

2.jpg – Teleskop Solaris-4 po instalacji obserwatorium Barreal, autorzy: S. Kozłowski, P. Sybilski

3.jpg – Rozmieszenie teleskopów sieci Solaris, źródło: projekt „Solaris”, produkcja: Platige Image

4.jpg – Wizja układu podwójnego gwiazd i planety, źródło: projekt „Solaris”, produkcja: Platige Image

Więcej materiałów:

po instalacji: <http://wydra.ncac.torun.pl/~stan/solaris/Galleries/Solaris-4LosAndes/index.html>

budowa: <http://wydra.ncac.torun.pl/~stan/solaris/Galleries/Construction/index.html>